

Состојба со COVID-19 во Северна Македонија и светот

ВОВЕД

Коронавирусите (CoV) се големо семејство на вируси кои предизвикуваат болести кои се движат од обична настинка до потешки заболувања (SARS-CoV, MERS-CoV). На 31 декември 2019 година, кинеските здравствени власти го известија СЗО за појава на кластер на случаи со пневмонија од непознат причинител во Вухан, Кина. На 9-ти јануари 2020 година, веќе беше идентификуван нов коронавирус, за кој генетското секвенционирање утврди дека припаѓа на родот бета-корона вируси. Новиот коронавирус (SARS-CoV2) е нов вид на коронавирус што претходно не бил идентификуван кај луѓето и предизвикува заболување наречено COVID-19. Откако голем број на земји во сите региони на СЗО регистрираа случаи, на 11.03.2020 генералниот секретар на [СЗО](#) прогласи пандемија на COVID-19.

Вообичаените симптоми и знаци на инфекција се температура, треска, кашлица и тешкотии во дишењето. Кај потешките случаи, инфекцијата може да предизвика пневмонија, тежок акутен респираторен синдром, откажување на бубрезите, па дури и смрт. Не постои специфичен третман. Сепак, многу од симптомите можат да бидат третирани и затоа третманот треба да е врз основа на клиничката состојба на пациентот.

СОСТОЈБА СО COVID-19 ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА – 22.03.2020

На 22.03.2020 година, пријавени се вкупно 22 нови случаи на COVID-19 од 4 градови - Скопје (n=15), Дебар (n=4), Куманово (n=2), Охрид (n=1).

Најголем дел од регистрираните случаи се на возраст од 50-59 години (n=6), а во однос на дистрибуцијата по пол, 6 машки и 16 се женски.

Хоспитализирани се две лица, а останатите се на домашно лекување (асимптоматски или со лесна клиничка слика).

Кај 4 лица е регистрирано присуство на коморбидитети.

Вкупно 15 лица имале контакт со веќе потврден случај на COVID-19 во државата.

Регистрирани се 2 смртни случаи од COVID-19. Се работи за пациенти на 57 и 63 години, од Куманово и Дебар. Починатото лице од Дебар, по дијагностицирањето, најпрво беше на домашно лекување со лесна клиничка слика (од 11.03.2020), поради влошување на состојбата на 16.03.2020 е префрлен на КИБФС, а на 23.03.2020 е регистриран смртен исход. Починатото лице од Куманово на првичните тестирања имало негативен резултат за SARS-CoV-2, а од примерот земен пост мортем (од 21.03.2020) е добиен позитивен резултат. Лекувана била во ОБ Куманово.

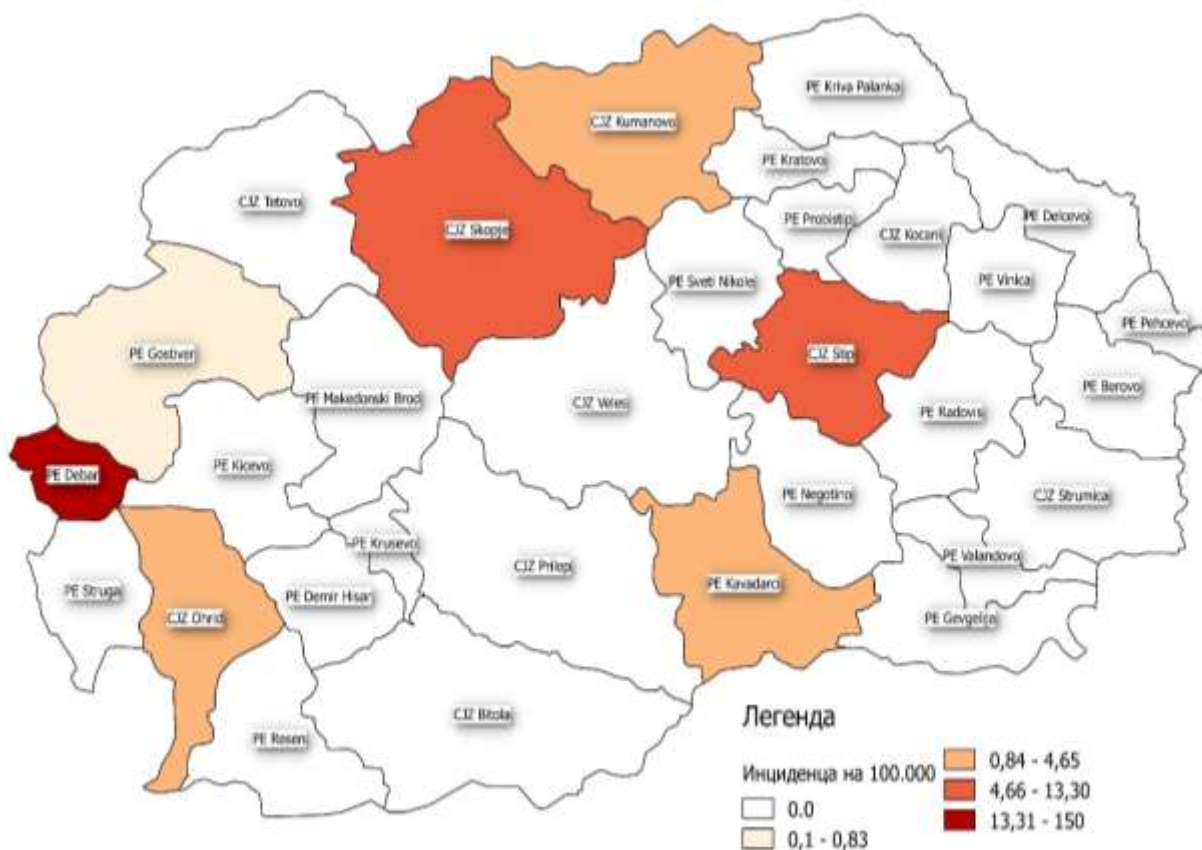
На 22.03.2020 година, тестирани се вкупно 115 материјали во лабораторијата за вирусологија и молекуларна дијагностика при ИЈЗ (n=108) и во приватната лабораторија Жан Митрев Клиник (n=7). Позитивни се 19,1% од тестираните, односно 21 се потврдени во лабораторијата за вирусологија и молекуларна дијагностика при ИЈЗ, додека еден е потврден во приватната лабораторија Жан Митрев Клиник.

КУМУЛАТИВНА СОСТОЈБА СО COVID-19 ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Заклучно со 22.03.2020, пријавени се вкупно 136 случаи на COVID-19 (I=6,6/100.000).

Според место на постојано живеење, случаи на COVID-19 се регистрирани во 7 градови, Скопје (n=81), Дебар (n=40), Штип (n=7), Куманово (n=3), Кавадарци (n=2), Охрид (n=2) и Гостивар (n=1).

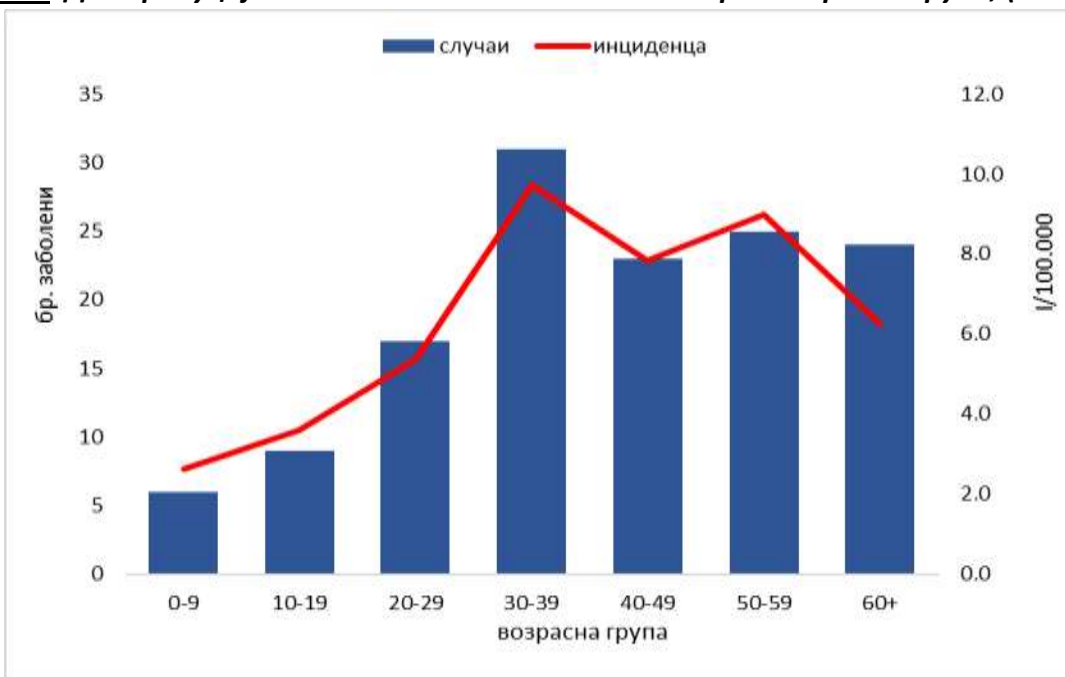
Картограм 1. Дистрибуција на заболените од COVID-19 по градови, (n=136)

Во однос на дистрибуцијата по пол, регистрирани се 66 лица од машки пол и 70 лица од женски пол или сооднос машки – женски 1:1. Специфичниот морбидитет по пол кај машките е 6,4/100.000 жители, додека кај женските изнесува 6,8/100.000 жители.

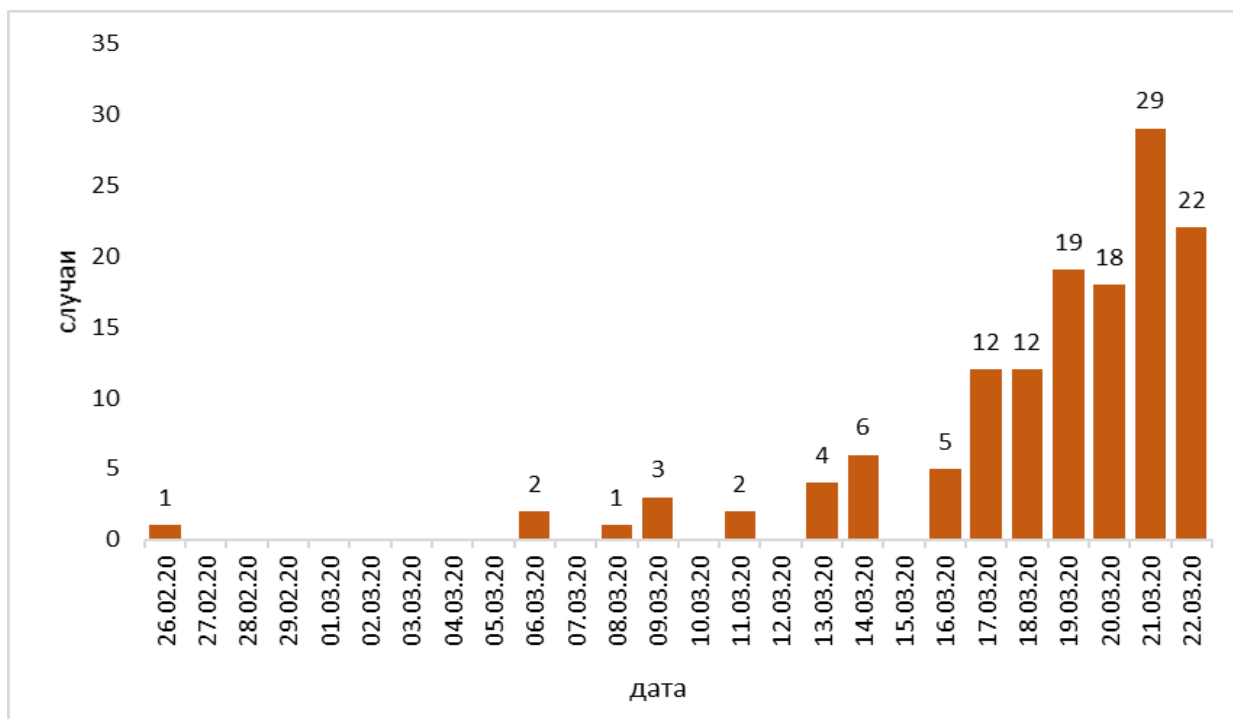
Возраста на заболените се движи од 2 до 91 години (просек – 42,2 години). Најголем број на заболени се на возраст од 30-39 години – 31 (23,0%) каде е регистрирана и највисока специфична инциденца од 9,7/100.000 жители (Графикон 1).

Графикон 1. Дистрибуција на заболениите од COVID-19 според возрасна група, (n=136)

Во однос на датумот на пријавување, првиот случај е регистриран во 9-та недела, а од 11-тата недела во 2020 континуирано се регистрираат нови потврдени случаи. Највисок број на пријавени случаи на дневно ниво (n=29) е регистриран на 21.03.2020 (Графикон 2).

Графикон 2. Дистрибуција на заболениите од COVID-19 во С. Македонија според ден на лабораториска дијагностика, 2020 година (n=136)

Од пријавените случаи, 28 или 20,6% се/биле хоспитализирани во текот на болеста, а 108 случаи се во домашна изолација, асимптоматски или со лесна клиничка слика. Во однос на симптомите кои се пријавени кај заболените лица, најчесто се регистрирани кашлица (69,5%), температура (65,3%), слабост (31,6%), болка во грло (25,3%), треска (24,2%) и главоболка (24,2%), а 41 лице се без симптоми. Едно лице од хоспитализираните е поставено на механичка вентилација поради влошување на состојбата.

Во однос на коморбидитети, кај 27 лица се присутни хронична/и здравствени состојби, од кои 17 лица имаат кардиоваскуларна болест, 5 лица се со хронична белодробна, по 3 со дијабет, хронична бубрежна болест и со хипотироидизам и еден со невромускулна болест.

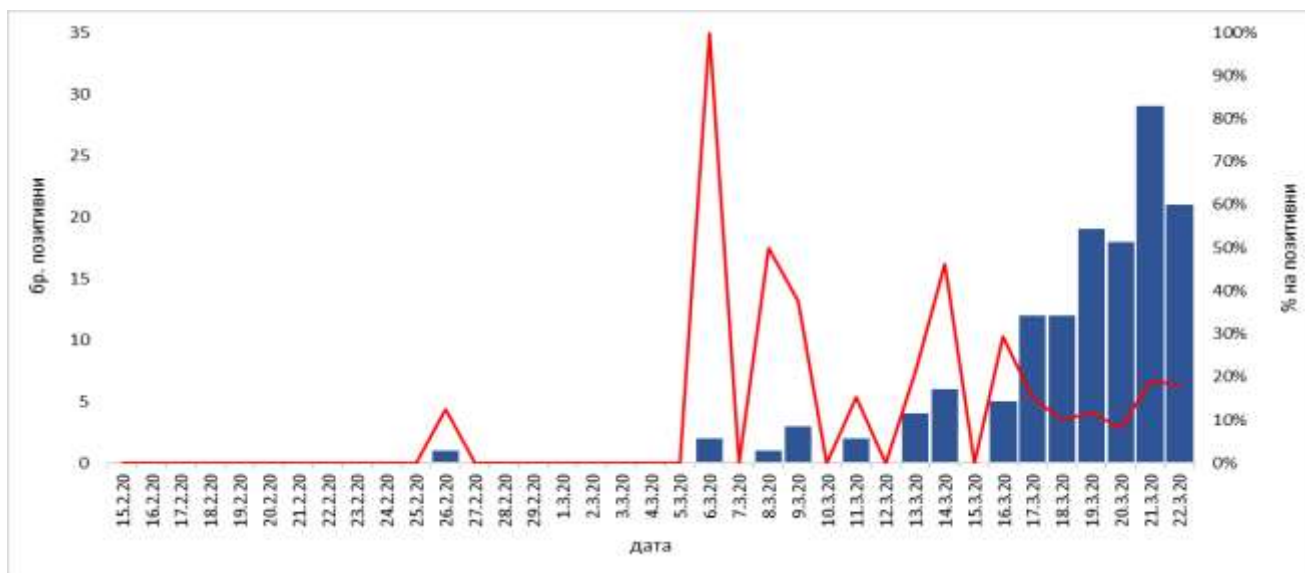
Регистрирани се 9 случаи на заболување меѓу здравствени работници.

Според исходот од заболувањето, кај 133 лица се активни случаи, а еден случај е испишан од болница со излечена болест. Регистрирани се 2 смртни случаи.

Од вкупниот број на случаи, 24 се импортирани, од кои за 3 има податок за контакт со потврден случај на COVID-19 за време на нивниот престој во странство. Само едно лице е детектирано на точка на влез (Меѓународен аеродром Скопје).

Тестирани се вкупно 998 материјали во лабораторијата за вирусологија и молекуларна дијагностика при ИЈЗ (n=638) и во приватната лабораторија Жан Митрев Клиник (n=360). Од вкупниот број на пријавени, 87 се потврдени во лабораторијата за вирусологија и молекуларна дијагностика при ИЈЗ, додека 49 се потврдени во приватната лабораторија при Жан Митрев Клиник (Графикон 3).

Графикон 3. Дневна дистрибуција на број и процент на позитивни примероци на SARS-CoV2 во С. Македонија, 2020

Од позитивните случаи, регистрирани се 630 контакти кои се следат или беа следени во период од 14 дена. Од регистрираните, 112 случаи се со локална трансмисија.

ПРОЦЕНА НА РИЗИК ЗА ПОНАТАМОШНО ШИРЕЊЕ НА COVID-19

Проценката на ризик на СЗО на глобално ниво и на ниво на Европски Регион за понатамошно ширење на COVID-19 кажува дека ризикот е многу висок.

Според категоризацијата на ризикот од СЗО, се проценува дека:

- ❖ Дебар е во фаза 4 (широко-распространета трансмисија во заедницата).
- ❖ Скопје е во фаза 4 (широко-распространета трансмисија во заедницата).
- ❖ Останатиот дел од Република Северна Македонија е во фаза 2 (спорадични случаи).

Во општините Дебар и Центар Жупа беше прогласена кризна состојба и карантин на 13.03.2020 година во времетраење од најмалку 30 дена.

На територијата на цела држава е прогласена вонредна состојба на 18.03.2020 година во времетраење од најмалку 30 дена.

Со цел спречување на понатамошно ширење на вирусот на територијата на целата држава, Владата одлучи: Да се забрани движење на населението во Република Северна Македонија во временски период од 21:00 – 06:00, а со цел спречување на ширење на заразната болест COVID-19 и заштита на населението во Република Северна Македонија.

СОСТОЈБА СО COVID-19 ВО СВЕТОТ

Согласно последните податоци објавени од [СЗО](#), заклучно со 21.03.2020:

Број на потврдени случаи на глобално ниво – **292.142 (26.069 нови)**

Број на смртни случаи на глобално ниво – **12.784 (1.600 нови)**

Број на зафатени земји/ територии - **184**

❖ Европски Регион на СЗО

- ✓ Потврдени случаи – 151.293 (22.752 нови)
- ✓ Смртни случаи – 7.426 (1.426 нови)

❖ Регион на СЗО Западен Пацифик

- ✓ Потврдени случаи – 94.787 (750 нови)
- ✓ Смртни случаи – 3.438 (12 нови)

❖ Регион на СЗО Југо-источна Азија

- ✓ Потврдени случаи – 1.257 (278 нови)
- ✓ Смртни случаи – 45 (7 нови)

❖ Источно-Медитерански Регион на СЗО

- ✓ Потврдени случаи – 23.669 (1.314 нови)
- ✓ Смртни случаи – 1.596 (130 нови)

❖ Регион на СЗО Америка

- ✓ Потврдени случаи – 19.685 (808 нови)
- ✓ Смртни случаи – 252 (17 нови)

❖ Афрички Регион на СЗО

- ✓ Потврдени случаи – 739 (167 нови)
- ✓ Смртни случаи – 20 (8 нови)

УПАТСТВА И ПРЕПОРАКИ ЗА ЈАВНОСТА

- ✓ За повеќе информации од видот на најчесто поставувани прашања, вистини и митови во врска со корона вирусот можете да прочитате на

<http://www.iph.mk/prasanja-i-odgovori-za-korona-virusot/>

- ✓ Општите препораки од СЗО за превенција на болеста можете да ги најдете на следната страна

<http://www.iph.mk/preporaki-od-szo/>

- ✓ За препораките за патници кои доаѓаат/ се враќаат од ризични земји во Македонија

<http://www.iph.mk/korona-preporaki/>

<http://www.iph.mk/preporaki-za-patnici-koi-doagaat-od-rizicni-regioni-so-covid19/>

- ✓ Препораки како да се заштитите себе си

<http://www.iph.mk/covid-19-kako-da-se-zastitite-sebesi/>

- ✓ Доколку некој близок има симптоми слични на тие со болеста, можете да го прочитате СЗО упатството за домашно лекување на сомнителните случаи на

<http://www.iph.mk/upatstvo-za-ncov/>

- ✓ За упатства за здравствените работници

<http://www.iph.mk/posteri-corona-zr-lzo-i-mienje-race/>

<http://www.iph.mk/kontrola-na-infekcija-covid19-lzo/>

- ✓ Веб страна на Министерство за здравство поврзано со COVID-19

<http://zdravstvo.gov.mk/korona-virus/>

- ✓ Веб страна Владата на РСМ поврзано со COVID-19

<https://vlada.mk/covid19>

ИНФОРМАЦИЈА ЗА ЈАВНОСТА

Лицата кои имаат симптоми на грип или симптоми слични на грип (покачена температура над 38°C, треска, отежнато дишење, болки во градите, сува кашлица и др.), од страна на избраниот лекар прво да се прашаат за историја на патување во странство и можен контакт со потврден случај. Избраниот лекар закажува термини за тестирање.

Само доколку лицето со симптоми патувало во земја со висок ризик или среден ризик или имал контакт со потврден случај да се упатува да се јават на бесплатниот телефонски број за прашања поврзани со коронавирусот.

0800 002 03

Скопје, 23.03.2020

*Сектор за превенција и контрола на заразни болести
Институт за јавно здравје*